

PŘÍPADOVÁ STUDIE

Úkol 1.

Dne 20. 10. 2022 bylo zahájeno insolvenční řízení ve věci dlužníka Josefa Nováka. Usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 15. 1. 2023 byl zjištěn úpadek tohoto dlužníka a na jeho majetek byl prohlášen konkurs.

Do insolvenčního řízení přihlásil včas věřitel Pavel Dvořák pohledávku ve výši 8 000 000 Kč z důvodu nevrácené zápůjčky, kterou měl podle přihlášky poskytnout dlužníkovi dne 20. 3. 2020 a dlužník se zavázal k jejímu vrácení nejpozději do 30. 3. 2021. Pohledávka byla přihlášena jako **vykonatelná** na základě notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti ze dne 15. 10. 2021, ve kterém dlužník uznal svůj dluh vůči věřiteli Pavlu Dvořákovi ve výši 8 000 000 Kč a jako **zajištěná** zástavním právem k pozemkům dlužníka v hodnotě cca 6 milionů Kč, na základě zástavní smlouvy podepsané oběma stranami (dlužníkem Josefem Novákem jako zástavcem a Pavlem Dvořákem jako zástavním věřitelem) dne 15. 10. 2021, s právními účinky vkladu zástavního práva do katastru nemovitostí ke dni 22. 10. 2021.

Insolvenční správce na přezkumném jednání konaném dne 15. 4. 2023 pohledávku věřitele Pavla Dvořáka popřel co do pravosti a co do pořadí. Popření **pravosti** pohledávky odůvodnil insolvenční správce v rámci popěrného úkonu tím, že věřitel dlužníkovi žádnou zápůjčku neposkytl a má důkazy, které poskytnutí zápůjčky vyvrací a popření **pořadí** pak tím, že zástavní smlouvu považuje za zvýhodňující právní jednání, protože v době jejího podpisu měl již dlužník Josef Novák závazky vůči dalším 3 věřitelům, každému z nich dlužil přes 2 miliony Kč a všechny tyto závazky byly více než 6 měsíců po splatnosti. Dlužník přitom neměl v době podpisu zástavní smlouvy a vkladu zástavního práva do katastru nemovitostí žádný jiný majetek (ani peněžní prostředky) než předmětné pozemky, ze kterého by mohl své věřitele uspokojit a jediný svůj zpeněžitelný majetek tak zástavní smlouvou vyčlenil bez jakéhokoliv protiplnění k přednostnímu uspokojení jednoho z věřitelů, jehož pohledávka je navíc sporná (Pavla Dvořáka). Pohledávka tak má podle insolvenčního správce pořadí nezajištěné pohledávky. Mezi Pavlem Dvořákem a Josefem Novákem nebyl zjištěn vztah osob blízkých ani osob tvořících koncern.

Otázky:

- 1) Měl by insolvenční správce vyrozumět věřitele Pavla Dvořáka o popření pohledávky? Pokud ano, tak takové vyrozumění vyhotovte se všemi povinnými náležitostmi.
- 2) Jakými žalobami by měl insolvenční správce navázat na své popěrné úkony, případně za jakých podmínek a v jaké lhůtě?

Úkol 2.

U Krajského soudu v Ostravě probíhá insolvenční řízení podnikatele Pavla Nováka, který je plátcem DPH. Úpadek je řešen konkursem. Do majetkové podstaty sepsal insolvenční správce sklízecí mlátičku, kterou dlužník užíval k podnikatelské činnosti a byla součástí jeho obchodního majetku. Do insolvenčního řízení přihlásil věřitel AQG s. r. o. pohledávku ve výši 2 163 545 Kč, a to v celém rozsahu jako zajištěnou zástavním právem k výše uvedené sklízecí mlátičce. Pohledávka věřitele AQG s. r. o. nebyla na přezkumném jednání popřena a považuje se v celém rozsahu za zjištěnou, včetně jejího pořadí (práva na uspokojení ze zajištění s prvním pořadím). Věřitel dal po prohlášení konkursu insolvenčnímu správci pokyn, aby mlátičku zajistil a uskladnil ve skladu za nájemné ve výši 25 000 Kč měsíčně. Dále dal zajištěný věřitel insolvenčnímu správci pokyn, aby nechal mlátičku ocenit znalcem. Asi po půl roce od prohlášení konkursu došlo ke zpeněžení sklízecí mlátičky za částku 1 210 000 Kč (včetně DPH).

Insolvenční správce navrhoval od kupní ceny odečíst náklady spojené se zpeněžením ve výši 50 000 Kč (znalečné), náklady spojené se správou ve výši 100 000 Kč (nájemné za uskladnění) a zálohu na svou odměnu ve výši 111 804 Kč (včetně DPH) a zbytek vyplatit zajištěnému věřiteli.

Proti tomuto postupu brojil finanční úřad, který namítal, že má nárok na DPH z kupní ceny a tato částka nenáleží zajištěnému věřiteli. Námitky podal také zajištěný věřitel AQG s. r. o. s tím, že souhlasí s odečtením nákladů spojených se správou maximálně v rozsahu stanoveném v § 298 odst. 4 insolvenčního zákona (4 % z výtěžku). Naopak souhlasil s tím, že finančnímu úřadu nemá být vydáno DPH, protože se nejedná o náklad spojený se správou ani se zpeněžením předmětu zajištění.

Otázka:

- 3) Uveďte, jakým způsobem by měl být výtěžek zpeněžení předmětu zajištění rozdělen a svůj postup odůvodněte (postačí popsat a odůvodnit postup, není třeba uvádět přesné výpočty).

Úkol 3.

Usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 1. 2021 byl zjištěn úpadek dlužníka a bylo povoleno jeho oddlužení, které soud následně schválil plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty. Dne 9. 2. 2021 přihlásil do insolvenčního řízení věřitel AQZ Finance s. r. o. pohledávku v celkové výši 102 000 Kč z titulu směnky vlastní vystavené dlužníkem v Ostravě dne 18. 9. 2014, znějící na směnečný peníz ve výši 90 000 Kč, se splatností 31. 12. 2014. Další část přihlášené pohledávky (kromě směnečné sumy) tvořily směnečné úroky (7 500 Kč) a náklady soudního řízení (4 500 Kč). Pohledávka byla přihlášena jako vykonatelná na základě pravomocného směnečného platebního rozkazu Krajského soudu v Ostravě, kterým bylo uloženo dlužníkovi, aby zaplatil věřiteli AQZ Finance s. r. o. 90 000 Kč se směnečným úrokem ve výši 6 % ročně od 1. 1. 2015 do zaplacení a náklady řízení ve výši 4 500 Kč. Dlužník podle přihlášky přisouzenou pohledávku ani zčásti nezaplatil. Věřitel žádné další skutečnosti v přihlášce neuvedl a k přihlášce připojil pouze směnečný platební rozkaz s doložkou právní moci a vykonatelnosti. Insolvenční správce vyzval věřitele k odstranění vad přihlášky, a to konkrétně k uvedení kauzy související s vyplněním směnky a k předložení originálu směnky. Současně věřitele poučil, že pokud nedoplní přihlášku v intencích výzvy, předloží ji insolvenčnímu soudu k rozhodnutí o tom, že se k přihlášce pohledávky nepřihlíží.

Věřitel v reakci na výzvu **doplnil**, že: „Dne 18. 9. 2011 uzavřel s dlužníkem smlouvu o spotřebitelském úvěru, na jejímž základě poskytl dlužníkovi peněžní prostředky (úvěr) ve výši 40 000 Kč, které se dlužník zavázal vrátit i s úroky ve výši 18 % ročně v 60 měsíčních splátkách. Z důvodu prodlení dlužníka se splácením úvěru věřitel od úvěrové smlouvy odstoupil a úvěr zesplatnil. Dne 18. 9. 2014 vystavil dlužník po mimosoudních jednáních s věřitelem k zajištění pohledávek z úvěrové smlouvy předmětnou směnku na řad věřitele na částku 90 000 Kč, která se skládá z dlužné jistiny úvěru ve výši 40 000 Kč, dlužných úroků ve výši 30 000 Kč, úroků z prodlení ve výši 10 000 Kč a smluvní pokuty za prodlení se splácením úvěru ve výši 10 000 Kč (v sazbě 0,05 % z dlužné částky denně). Vzhledem k tomu, že dlužník směnku nezaplatil, podal věřitel dne 17. 9. 2015 u soudu návrh na vydání směnečného platebního rozkazu“. Originál směnky věřitel přes výzvu správce nedoložil.

Otázka:

- 4) Posuďte, zda byl postup insolvenčního správce při výzvě k odstranění vad přihlášky správný a zda by soud měl s ohledem na způsob doplnění přihlášky věřitelem rozhodnout o tom, že se k přihlášce nepřihlíží - závěr odůvodněte.
- 5) Posuďte, zda na základě informací uvedených v zadání přichází v úvahu popření pohledávky věřitele AQZ Finance s. r. o. co do pořadí podle § 172 odst. 2 IZ - závěr odůvodněte.

Úkol 4.

U Krajského soudu v Ostravě probíhá insolvenční řízení dlužnice ABC Elasi s. r. o. „v likvidaci“, které bylo zahájeno dne 10. 1. 2023. Usnesením ze dne 15. 2. 2023 rozhodl Krajský soud v Ostravě o úpadku dlužnice, prohlásil na její majetek konkurs a ustanovil insolvenčního správce. Po ustanovení do funkce insolvenčního správce zjistil z lustrace ve veřejných databázích, že dlužnice je v registru vozidel evidována jako vlastníka automobilu BMW X5, rok výroby 2018. Při pátrání po vozidle insolvenční správce zjistil, že auto užívá jednatel Tomáš Novák, který tvrdí, že automobil je ve vlastnictví společnosti Elasi s. r. o., jejímž je jednatelem, pouze dosud nedošlo k přepisu v příslušném registru. Tomáš Novák na výzvu insolvenčního správce předložil písemnou kupní smlouvu ze dne 5. 1. 2022, na jejímž základě společnost Elasi s. r. o. auto od dlužnice koupila za kupní cenu ve výši 450 000 Kč a zaplacení kupní ceny doložil výpisem z účtu, ze kterého se podává, že z bankovního účtu Elasi s. r. o. byla poukázána na účet dlužnice dne 5. 1. 2022 částka 450 000 Kč a v rámci identifikace platby je uvedeno „kupní cena BMW“. Kupní smlouvu za obě společnosti podepisoval Tomáš Novák, který byl v té době jediným společníkem a jednatelem obou společností (kupující a prodávající). Jeho podpisy na smlouvě nebyly úředně ověřeny.

Insolvenční správce má po posouzení věci za to, že kupní smlouva je absolutně neplatná, protože podpisy měly být úředně pověřeny a dále protože dlužnice v té době měla 3 věřitele, každému z nich dlužila cca 500 000 Kč, všechny dluhy byly po splatnosti déle než 6 měsíců a dlužnice neměla v době podpisu kupní smlouvy žádný jiný majetek ani finanční prostředky a neprovozovala již žádnou činnost. Podle provedeného odborného posouzení přitom činila obvyklá cena prodávávaného automobilu v době podpisu kupní smlouvy 1 250 000 Kč, a i v současné době má vozidlo nadále hodnotu minimálně 980 000 Kč. Peněžní prostředky z kupní ceny byly dlužnicí spotřebovány a nebyly použity na úhradu jejích závazků. Podle názoru správce se jednalo o zjevnou snahu o vyvedení majetku dlužnice, což insolvenční správce považuje za jednání odporující zákonu a zjevně narušující veřejný pořádek. I kdyby se nejednalo o neplatné jednání, tak se podle insolvenčního správce s ohledem na rozdíl mezi obvyklou cenou automobilu a kupní cenou jednalo nepochybně o neúčinné jednání podle § 240 ins. zákona (bez přiměřeného protiplnění).

Otázky:

- 6) Navrhněte, jak by měl insolvenční správce v insolvenčním řízení postupovat, pokud trvá na vydání a zpeněžení auta (kupující Elasi s. r. o. odmítá automobil vydat) a chce mít podchycenou jak neplatnost, tak neúčinnost napadené kupní smlouvy - zvolené řešení odůvodněte
- 7) Pokud budete navrhopvat podání žaloby (žalob), tak navrhněte stručně, jaký by měl být žalobní návrh (petit).

Úkol 5.

Usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 22. 5. 2022 bylo schváleno oddlužení dlužníka plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty (od června 2022). V insolvenčním řízení byly zjištěny pohledávky nezajištěných věřitelů v celkové výši 1 215 000 Kč. Do května 2024 (24. měsíc schváleného oddlužení) uspokojil dlužník ze srážek ze své mzdy nezajištěné věřitele v rozsahu 20 % a při zachování příjmu činí odhad hodnoty uspokojení za 5 let 50 %.

Dne 20. 4. 2024 insolvenční správce zjistil, že dlužníkovi zemřel dne 30. 5. 2023 otec (bez zanechání závěti či dědické smlouvy), o čemž dlužník insolvenčního správce neinformoval. Dědici byli 3 synové zůstavitele a předmětem pozůstalosti byla pouze chata znalecky oceněná na 1 000 000 Kč. Dlužník dne 31. 10. 2023 uzavřel se zbývajícimi dvěma sourozenci (všichni tři sourozenci jsou zletilí) bez souhlasu insolvenčního správce dohodu o vypořádání dědictví, podle které nemovitost připadla jednomu ze sourozenců dlužníka, který se zavázal vyplatit každému ze dvou zbývajících sourozenců (včetně dlužníka) 250 000 Kč do 1 roku od právní moci usnesení o schválení dohody o vypořádání dědictví soudem. Okresní soud v Ostravě dohodu dědiců schválil usnesením ze dne 15. 11. 2023, které nabylo právní moci dne 8. 12. 2023.

Otázky:

- 8) Má insolvenční správce ještě možnost výsledky dohody dědiců zvrátit? - závěr odůvodněte
- 9) Jaké právní následky by mělo mít jednání dlužníka spočívající v uzavření dohody o vypořádání dědictví bez souhlasu insolvenčního správce na probíhající insolvenční řízení? - závěr odůvodněte